

TILVÆKST Salgsafgrøder nr. 15

Indhold

- **MARK**
 - Aktuelt i marken
 - Aktuelt i vårsæd
 - Bekæmpelse af rodukruddt
 - Aktuelt i vintersæd
 - Aktuelt i vinterraps
- **PRÆCISION**
 - Graduering af svampebeskyttelsen

MARK

Aktuelt i marken

Af planterådgiver Niels Holmgaard

Den sidste uges nedbør har været kærkommen i langt de fleste marker. Men det har også givet optimale betingelser for mange af svampene, der kan drille vores afgrøder. Derfor vil der blive en del sprøjtearbejde den kommende tid.

Der skal behandles mod svampe i meget af vintersæden den kommende uge.

De sidst etablerede vårsædsmarker, bliver også klar til ukrudtsbekæmpelse i den kommende tid. Husk at bekæmpelse af flyvehavre og hanesporer, med Primera Super/ Foxtrot skal udføres senest i st 30.

Der skal tages beslutning, om rapsen skal svampesprøjtes 2. gang.

Er der rodukruddt i markerne, så er det tid til at få lagt en plan for bekæmpelse af det.

Aktuelt i vårsæd

Af planterådgiver Niels Holmgaard

Hold øje med svampe i vårbyggen

I marker med forfrugt byg, og specielt ved pløjefri dyrkning, bør man være meget opmærksom på bladplet og skoldplet. De seneste dages våde vejr har lavet en smittespredning, så hvis man let kan finde planter med bygbladplet eller skoldplet, så bør der behandles med Comet Pro tidligt. Husk at Comet Pro først er godkendt fra vækststadie 30 og at der skal gå min 21 dage mellem to Comet Pro behandlinger.

Skulle interval-kravet blive et problem, kan Comet Pro udskiftes med Pictor Active i den opfølgende behandling. Bygrust kan også udløse en tidlig behandling jævnfør skadestærsklerne herunder. Vi har dog endnu ikke set rust i vårbyg, men vejret i øjeblikket er optimal for rustsvampe.

Generelt er et godt tidspunkt for behandlingen mod pletsvampe i vårbyg med Propulse + evt. blandingspartner omkring skridning. Der er **ingen** grund til at afvente gennemskridning, da bygsvampene ikke går i akset.

Skadetærskler i vårbyg

Meldug 1-10 % angrebne planter

Bygrust: 10 % angrebne planter

Bygbladplet: I KWS Thalix: 10 % angrebne planter, øvrige sorter: 50 % angrebne planter i strækningsfasen herefter 25 %.

Skoldplet: 10 % angrebne planter og 5 dage med over 1 mm indenfor de seneste 14 dage. Optællingen starter i vækststadiet 31 (1. knæ mærkbart) Vanding tæller halvt med.

Bekæmpelse af rodukruddt

Af planterådgiver Niels Holmgaard

Finder du gråbynke eller tidsler i marken, som på nedenstående foto 1, kan det kræve en tilpasning af strategien mod ukrudtet.

Bedste effekt fås, ved at lave en opfølgende indsats målrettet rodukruddet, minimum 14 dage efter den almindelige indsats mod ukrudt.

0,75 l/ha Mustang Forte er effektiv, men må kun bruges indtil stadium 32, når 2. knæ er mærkbart. Læs altid etiketten, da Mustang Forte har mange restriktioner, bl.a. vedr. efterfølgende afgrøde og anvendelse af halm.

Blanding af 0,5 l/ha Zypar + 0,75 l/ha MCPA-middel er lige så effektiv, og kan anvendes i marker hvor der kommende år skal dyrkes afgrøder der er følsomme overfor Mustang Forte

Alternativ kan rodukruddt bekæmpes med et MCPA-middel med 1 l/ha, f.eks. Metaxon. Tilsætning af ammoniumsulfat og spredklæbemiddel, øger effekten mod tidsler og padderokke, især under tørre forhold. Denne strategi kan f.eks. være aktuell i havremarker, der ikke tåler Zypar.

Generel for bekæmpelse af rodukruddt som tidsler, padderokker, svinemælk og gråbynke, bør det foretages senest, når afgrøden er i vækststadium 39, når fanebladet er helt udfoldet. Dette er for at undgå at skade kornet, og MCPA-midler er ikke godkendt til senere end vækststadium 39. Zypar er det eneste middel, der er godkendt til stadium 45.

Sprøjt gerne, når der er 15-20 °C og hold helst mindst 14 dages afstand til tidligere ukrudtssprøjtning, for at sikre at rodukruddet er kommet i god vækst igen. Overvej, om der kan nøjes med bekæmpelse i angrebne områder.

Da rodukruddt ofte optræder i pletter i marken, er det jo rigtig interessant at få lavet en droneflyvning af marken, så der kan laves en spotsprøjt kort. Det er en simpel måde at nedbringe dit pesticidforbrug på, og derved også begrænse behovet for en forholdsvis dyr ukrudtsindsats. Spotsprøjt kortet kan jo også bruges til pletbehandling med glyfosat før høst eller senere i efteråret.

Det må gerne blandes med svampemidler i ovenstående behandlinger.

Billede 1 Vårbyg med store tidsler (Foto: Niels Holmgaard, SAGRO)

Aktuelt i vintersæd

Af planterådgiver Niels Holmgaard

Vinterbyg

Vinterbyggen er nu de fleste steder i begyndende skridning (stadie 49). Mange marker blev svampebehandlet for ca. 3 uger siden, og der er nu igen behov for opfølgende behandling.

Den seneste periode med 3–4 dage med nedbør har udløst et nyt smittetryk, og der findes aktuelt:

- Skoldplet i stort set alle marker
- Bygrust over skadetærsklen i mange marker

Der er derfor generelt udløst behov for svampebehandling.

Anbefaling – behandling i vinterbyg

Standardløsning (ved begyndende skridning):

- 0,35 l/ha Propulse +
 - 0,25 l/ha Comet Pro
 - eller 0,2 l/ha Prosaro
 - eller 0,2 l/ha Folicur Xpert

Alternativ (hvis Propulse ikke er til rådighed):

- 0,3 l/ha Prosaro eller 0,3 l/ha Proline Xpert +
 - 0,25 l/ha Comet Pro
 - eller 0,2 l/ha Pictor Active

Vinterrug

Vinterrug er nu i stadie 55–57 (midt i skridningen).

- Skoldplet findes i de fleste marker, primært i bunden
- Det tidligere tørre vejr har begrænset udviklingen
- Brunrust er nu under opbygning i mange marker og findes typisk på 3. øverste blad

Bekæmpelsesbehov ved:

- >10 % angrebne planter på 3. øverste blad

Hvis der endnu ikke findes rust:

- Følg udviklingen tæt – sygdommen kan udvikle sig hurtigt i lunt vejr

Strategi – rug

- Svampebehandling anbefales uanset rustniveau ved fuld gennemskridning
- En korrekt timet behandling omkring blomstring kan ofte dække resten af sæsonen
- De tidligste marker forventes at gå i blomstring i næste uge

Anbefaling – bekæmpelse af brunrust i rug

Enkeltmidler:

- 0,45 l/ha Orius Gold
- 0,4 l/ha Folicur Xpert
- 0,4 l/ha Comet Pro
- 0,45 l/ha Prosaro

Alternativ

- Blandinger af 2 af ovenstående midler kan også anvendes

Vinterhvede

Hveden nærmer sig nu, et afgørende tidspunkt for beskyttelse mod septoria. Målet er en præcis og velplaceret behandling med Balaya, når fanebladet er fuldt udviklet (stadie 39).

Udviklingen varierer en del mellem marker og sorter:

- Mange marker er i stadie 37 (faneblad synligt)
- Enkelte marker er allerede i stadie 39
- Enkelte marker ligger endnu omkring stadie 33, hvor fanebladet endnu ikke er synligt

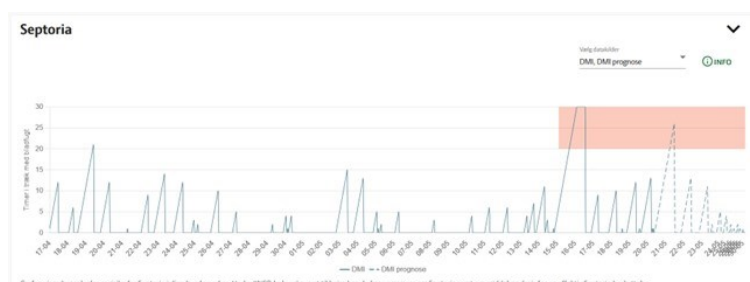
Septoria – hvornår er der behandlingsbehov?

Den seneste periode med nedbør (minimum 4 dage med regn eller ca. 20 timers bladfugt) har i mange marker udløst smitte med Septoria.

Det konkrete behandlingsbehov afhænger dog fortsat af:

- Sortens modtagelighed
- Afgrødens udvikling
- Tidligere svampebehandling

Nedenstående figur viser Septoria varsling fra Cropmanager. Varslingen er fra en hvedemark af sorten Bohr på Holstebro egnen. Den røde boks viser at afgrødens udvikling den 15. maj nåede st. 37 hvor sorten Bohr bliver følsom overfor smitte med Septoria. Allerede i dagene efter har vi en periode med over 20 timers bladfugt, der udløser en bekæmpelse mod Septoria. Balaya bekæmper effektivt Septoria op til 10 dage efter bekæmpelsen er udløst. Så denne mark, skal behandles senest tirsdag i den kommende uge. Men jeg observere også andre marker i området der i først når st 37 i disse dage, og her er først udløst i bekæmpelse midt på ugen. Så husk at følge udviklingen i dine egne marker

Modtagelige sorter (middel-høj modtagelighed)

Gælder bl.a.: Champion, Guinness, KWS Dawsum, KWS Scope, Pacman, Pondus og RGT Hexton

Bekæmpelse er aktuel, hvis:

- Der er gået >10 dage siden sidste svampebehandling

Mindre modtagelige sorter/blandinger

Gælder bl.a.: Bohr, DLG Wheat Mix Everest/Robust, NOS Bullseye, NOS Elite/Robust, SY Revolution

Bekæmpelse er kun aktuel, hvis:

- Afgrøden var i stadie 37 før weekenden 16.-17. maj

Strategi – få mest effekt af behandlingen

Balaya har en god effekt mod septoria og kan anvendes op til ca. 10 dage efter, at behandlingsbehovet er udløst.

Derfor anbefales:

- Vent så længe som muligt (inden for det sikre vindue) for at flest mulige sideskud har et udviklet faneblad ved behandling

Supplerende sygdomme

- **Meldug:** Der ses aktuelt stigende angreb, også på de øverste blade
 - Ved angreb på de øverste 2-3 blade bør der suppleres med meldugmiddel

Anbefaling – fanebladsbehandling

Basis:

- 0,5-0,7 l/ha Balaya
 - Lav dosis: mindre modtagelige sorter / lavt smittetryk
 - Høj dosis: modtagelige sorter / højt smittetryk

Anbefaling uden Balaya

- 0,45 l/ha Pictor Active + 0,25 l/ha Folicur Xpert

Tilsætninger efter behov:

- Ved kraftig meldug (øverste 3 blade):
 - 0,15 l/ha Talus EC

Vintertriticale

Triticale er nu i skridning (stadie ca. 55), hvor fokus er at beskytte de øverste blade og aks mod rust og eventuel sen septoria. Der findes nærmest kun 2 sorter på markedet lige nu. Lumaco og Trias. Trias er væsentlig mere modtagelig for specielt meldug, men også rust.

Generelt er sygdomspresset lavere end i hvede, men der skal især holdes øje med:

- Gulrust
- Brunrust (kan optræde hurtigt under lune forhold)
- Meldug (især i Trias)
- Septoria (kun ved vedvarende fugtigt vejr)

Gulrust – hold øje i modtagelige sorter

De dyrkede sorter er kun lidt modtagelige, men der kan forekomme angreb lokalt.

Bekæmpelse anbefales:

- Trias: ved >1 % angrebne planter
- Lumaco: ved >10 % angrebne planter

Brunrust – aktuelt fokus

Brunrust optræder typisk fra skridning og frem under varme forhold.

Bekæmpelse anbefales:

- 10 % angrebne planter fra vækststadie 31 og frem
- Vær særligt opmærksom i varme perioder og i sydlige/kystnære områder

Meldug – især i Trias

Meldug er i de senere år den vigtigste sygdom i triticale, især i sorten Trias.

Tærskler i stadie 41–60 (aktuelt stadie):

- Trias (meget modtagelig): >25 % angrebne planter
- Lumaco (modtagelig): >50 % angrebne planter

Risikoen øges ved:

- Let jord
- Sen såning
- Tæt og kraftig bestand
- Læforhold

Septoria – lavere prioritet

Septoria er normalt et mindre problem i triticale end i hvede.

Bekæmpelse kan være aktuel ved:

- Angreb i bunden
- Samtidig 8–10 dage med nedbør omkring skridning

Strategi – timing ved skridning

- Behandling i stadie 55–65 kan ofte dække resten af sæsonen
- Fokus på:
 - Rustbeskyttelse
 - Evt. meldug
 - Forebyggelse af sen septoria

Dosis og løsning tilpasses efter aktuelt smittetryk.

Anbefaling – svampebehandling i triticale

Standardløsning:

- 0,3–0,4 l/ha Prosaro eller
- 0,3–0,4 l/ha Proline Xpert

Alternativ (bredere løsning):

- 0,3–0,35 l/ha Prosaro/Proline Xpert + 0,2–0,25 l/ha Comet Pro

Valg afhænger af rusttryk og behov for bred effekt

Tilsætninger efter behov

- Ved rust (gul/brunrust):
→ Prioritér løsninger med god rusteffekt (fx Prosaro / Comet Pro)
 - Ved meldug (især Trias):
→ Tilsæt 0,1–0,15 l/ha Talus EC
-

Aktuelt i vinterraps

Af planterådgiver Niels Holmgaard

Skadedyr i vinterraps

Jeg finder kun få skulpesnudebiller, og jeg har ikke været i en mark endnu, hvor jeg har anbefalet en behandling. Vi nærmer os afblomstring i rapsen, der også er enden på perioden hvor snudebillerne kan skade rapsen. Hold stadig løbende øje med angrebsgraden i markerne. Der skal minimum være 2 snudebiller pr plante nu. Husk at kontrollere 30-40 meter inde i marken ved angreb, for at se om de kun er en udfordring i kanten af marken.

Vinterraps – 1 eller 2 behandlinger under blomstring?

Effekten af en svampebehandling mod knoldbægersvamp er begrænset til ca. 2 uger, mens smitteperioden via nedfaldne kronblade typisk strækker sig over op til 4 uger.

Det betyder, at én behandling ikke altid dækker hele risikoperioden.

Hvad viser erfaring og forsøg?

Forsøg med:

- 1 behandling i stadie 65
- 1 behandling 10–14 dage senere
- vs. 2 behandlinger (st. 65 + 10–14 dage senere)

Viser generelt:

- Ofte kun økonomi i 1 behandling
- Men i enkelte tilfælde merudbytte ved 2 behandlinger

Hvornår skal man overveje 2 behandlinger?

To behandlinger kan være relevante ved:

- Vedvarende fugtigt vejr under blomstring, som er tilfældet i år.
- Hyppig raps i sædskiftet (høj smitte i jorden)
- Lang blomstringsperiode
- Højt udbytte potentiale
- Høj rapspris (bedre økonomi i ekstra indsats)

Vigtigt at være opmærksom på

- Der findes ingen sikker varsling for knoldbægersvamp
- Beslutningen beror derfor på:
 - Vejrforhold
 - Markhistorik
 - Erfaring

Middelvalg – hvis du vælger at behandle 2. gang i rapsen

- 0,25 l/ha Folicur Xpert + 0,25 l/ha Amistar/Mirador

eller

- 0,5 l/ha Pictor Active

PRÆCISION

Graduering af svampebeskyttelsen

Af planterådgiver Niels Holmgaard

Det er meget oplagt at graduere svampebeskyttelsen i hveden ud fra en simpel biomassemåling, og lave en tildelingskort der graduerer 15-20 % op hvor afgrøden er kraftigere end gennemsnittet og 15-20 % ned hvor afgrøden er tyndere end gennemsnittet. Det giver sikre merudbytter i forsøgene. Planlæg vandmængden så det er muligt at regulere 15-20 % op og ned indenfor dysens normale arbejdstryk område.